

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalat katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Elfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hétenként 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség: Kigyó-utca 9. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Városi dolgok.

A sok megoldásra váró dologról óhajtnak irni, melyek megszavazva hevernek már rég ideje a városházán és várják a kivitel. Azt mondják sokan, hogy az újabb időben a polgármester komolyan foglalkozik e sok dolog megoldásával. Újévi beszédében is azt mondta, hogy polgármesterkedésének hátralevő idejét, a függő kérdések megoldására akarja fordítani. Nem jelezte, pedig ez nagyon érdekes, hogy addig szándékozik-e megmaradni állásában, míg a függő kérdéseket el nem intézi, vagy elintézi a függő kérdéseket azalatt, a míg polgármester? Látszólag egyre megy, valójában pedig az első eset tulterjed a legközelebbi választásokon, míg a második azt jelentené, hogy a rendelkezésre álló pár év alatt pótolja két évtized mulasztásait.

Feleslegesnek tartjuk ezuttal ismételni, hogy hányszor hallottuk a nagyhangú ígéreket, a melyeket a tett nem követett soha. Ha most mégis bizunk abban, hogy a bizottságokból napfényre kerül majdana sok eldugott városi érdek, ugy ezt nem a polgármester munkakédvének, hanem csakis a közhangulat megváltozásának tudjuk be, s érdemül tudjuk be a főispánnak, ki igaz lelkesedéssel karol fel minden városi ügyet.

Ujabbán éppen a főispán közbenjárására a katonai hatóság a lovaslaktanya és a csapatkórház közötti területre nagy

laktanya építését vette tervbe. Nem tudjuk eléggé helyeselni a katonai hatóságnak ezt a tervét, mert ezáltal megmentett bennünket attól, hogy a Piros Alma helyén épüljön fel, a város fejlődésének nagy kárára, a laktanya. De ezenkívül csakényszerítette a város törvényhatóságát, hogy a Piros Alma nagy területét végre valamiképpen értékesítse.

Beszélik, hogy a laktanya által a csapatkórház mellől kiszorított megyei kórházat szándékozzák a Piros Alma helyére építeni. Már a mult lapunkban részleteztük erre vonatkozó nézetét Major drnak, a mely az egyedüli helyes álláspont. A kórháznak a városon kívül kell épülnie. Félünk azonban, nagy kárára a közérdeknek, mégis a Piros Alma helyére építik. Nem mintha nem talánának a városon kívül más alkalmas helyet, hanem azért, mert ha beépíteni nem lehetne a Piros Almát valami középülettel, ugy parcellázni s értékesíteni kellene. Ez esetben pedig nyilvánvalóvá lenne, hogy mennyire értékén felüli áron vásárolta meg annak idején a város az ott levő telkeket. Szóval a terv, hogy az egyik hibát, újból elkövetendő hibával leplezzék el Szerencsénkre a kórház építésének kérdését nem a városházán, hanem a megyeháza fogják eldönteni.

Az új városház építésének kérdése ismét elaludt. Dieballa György és vele a közgyűlés többsége a mult ősszel a millenárius emlék gyanánt építendő városházának

kérdését konkrét javaslat alakjában napirendre hozta, de mert az a polgármester intencióinak nem felelt meg, sikerrel eltemették egy bizottságba. Hiábavalónak bizonyul minden a polgármester altató politikájával szemben. Akkor is záros határidőre kötelezték a bizottságot, hogy tegyen végleges indítványt. Októberben kellett volna ennek megtörténnie s közel vagyunk februárhoz, annélkül hogy Dieballa tervezetével bármi is történt volna.

A vizvezeték kérdése már régen alszik, a polgármester azonban azt a megnyugtató felvilágosítást adta a legutóbbi közigazgatási ülésen, hogy végleges elintézés végett most van fenn a miniszteriumnál. E kijelentés alapján azt kellene hinnünk, hogy a vizvezeték a legközelebb megvalósul. Ki hiszi, hogy így lesz?

A vásárterek rendezéséről is hallunk néha-néha valamit. Mozognak ebben a kérdésben is, de látható eredménye semmi.

Ott van azonkívül a közúti kérdés. A közgyűlés már nagyon régen döntött fölötte. A mikor azonban a közgyűlési határozatnak keresztülvitelére került a sor, akkor a polgármesternek sikerült ismét a bizottság mélyére temetni ezt a kérdést. Hadd aludjon tovább ez is a többivel.

Közvilágításunk kérdése rég kívánja a jótékony beavatkozást. A szerencsés véletlen egy vállalatot hozott össze városunkban, mely villamos vasutat és villamos

A Megváltó.

Részlet Fülöp Árpád drámai költeményéből.

IV. JELENET.

(A tanácsház terme. Előtte szabad tér; a téren emelvények s e körül alatt ülőhelyek. A tanácssteremben Kaifás és a főtanács tagjai.)

KAIFÁS.

A nagy tudásnak minden tagja itt van,
Egyet kivéve, ki önmön magát
Számúzte innen, mielőtt magunk
Kidobtuk volna őt, az árulót.
A mit az éjjel elhatároztánk
Saját lakomban, fennvirrasztva buzgón,
Itt kell ma azt, ez illetékes helyen
A nagytanácsnak szentesíteni.
Náczreti Jézus, e kísítő,
Szent intézményeink felforgatója,
Papi tekintélyünk beszenyvezője
Kezünk között, s el is itélve már.
Sok vádnak terhe súlyosul rád,
S magát, fülünknek hallatára nyíltan
Isten fának merete mondani.
Mivel káromkodott, törvény szerint
Halál a büntetése, s est az éjjel
Egy szóval a tanács kimondta rá.
Feladatunk, hogy szentesítsük itt.

I-ső TANÁCSSTAG.

Örvendő szíveddel mondok rá halált.

MIND.

Káromkodott, halálra érdemes.

KAIFÁS.

Ez egybehangzó ötlet után
Egy hátra csak és ügyünk révbe jut,
Hasánk, tudjátok, szolgátságunk lánczán
Szenved, s hódolni kénytelen a kapesi
Rómának, jobb sorsért epedve titkon.
Senkit halálra vinni nincs jogunk,
Csak akkor, hoggha Róma engedni.
Azért előbb Pilátus helytartónak
Jóváhagyását kell kieszközölnünk.

(Két tanácsstagnak.)

Jóab barátom s te derék Manasses,
Siessetek a helytartó lakába
S hódolva színelg, kérjétek fel őt,
Hogy ne legyen terhére sürgős ügyben
Palotájából hozzánk eljárni.

(Két tanácsos el. A tanácsstagok élénk társalgást látszanak folytatni. Judás dult arcczal, kezében zacskót tartva, a tanácssterem ajtaja előtt megáll.)

JUDÁS.

Miért nem tombol az öröm szivemben
A jól elvégzett munka sikerén?
Miért nem tesz boldoggá ez a péna,
Mely kincssóvár lelkennek ugy esett,
Mint permeteg a szomjas föld rögének?
Miért nem derít nyugalmat homlokomra
As a tudat, hogy bántódásom nem lesz,
Mídon kötéltre fogják társimat?
Miért nem kecsegett most is a remény,
Hogy egykor tettemért kitiüntetés ér?
Bőss lelkifurdalás, sorvasztó ónvád,
Miért nem marcsangolták szívem,

Mig nem volt késő, még mikor a gaz tett
Gonosz agyamban megfogamzott. Oh!
Most késő, késő! Nincs szabadulásom!
Elkergetem a rémes képeket,
Hiába, visszatérnek és gyötörnek.
Ott ég az elárultnak két szem,
Ott ég felettem, szüntelen kisért,
El nem homályosítja napulág,
El nem takarja a fekete éjjel,
Fel-felriaszt álmomból, lecsukott
Pillámon át seurdalja a szívem;
Követ, ha szaladok s megáll felettem,
Ha kimerülten földre roskadok.
Pedig a fénye, lúngia oly seelid,
S minél szelidebb, annál kínosabban
Assítja vérem, égeti a csontom.
Oh, hoggha volna benne egy parányi
Sugára a gyűlöletnek, haragnak!
De nincs, s ez örjt, kétségbejt.
Judás! mit vétett ő neked? Kutasd!
S ha legparányibb sérelmet találsz,
Melyet terajtd ejtett, mentve vagy!
Halálnak adva, meggyalávva rútul,
A ki kenyért adott kölcsönbe mindjg,
Ha rá követ dobott az ellensége.
Meghínoztatva, arezul úte az,
Gonosztevőül, gyilkosul kötözve,
Ki visszaadta annyi száz, meg száznak
Életét, egészségét vagy szivnyugalmát!
A gyűlöletnek martalékul vetve,
Ki szerető keblére kulcsolá
Az utolsó is, s téged is Judás,
Ki mestereidnek árulója lettél.
Oh, átkozott a percz, melyben születtem,

Mai lapunk 8 oldal.

világítást akar a városba bevezetni. A városnak mindezenm kerül pénzébe, minden áldozat nélkül egy nagy lé-
péssel haladnánk előre. Igen, ha a
polgármester is óhajtáná. De ő hű
embere a gáztársulatnak, rajongója a gáz-
világításnak s így fel nem bontható a gáz-
társulattal a szerződés. Hogy azonban a
villamos vállalatnak s a villamos világítás
pártolójának betömjük szájukat a *hálóvárosok*
villannyal fogják világítani, — mert
tudvalevő dolog, hogy a gáztársulat a kül-
városok világítását nem hajlandó elvállalni
— a belvárosban azonban megmaradnak
a gáz mellett s kötünk újabb szerző-
dést, a mely utódainkat is békóba fogja
verni.

De ki számlálhatná fel azt a sok alvó
és visszafelé fejlesztett kérdést, a mely a
városházán van? Hiszen egy kötetet lehetne
ebből összeállítani, ha érdemes volna ilyen
fárasztó munkát végezni, melynek ered-
ménytelensége előre látható.

Hanem azért tud a város polgármes-
terének! Csak dicsőséget zengje minden
ember a jeles férfinak, a kinek áldásdús
működése eltörölhetlen emlékeket hagy a
város történetében. Balgák és rövidlátók,
vagy rosszindulatú gyűlölködők, a kik nem
látják meg az ő sok, nagy érdemét. Előre
a fáklyás menettel! Lobogjanak a vörös
lángok, szöljön a zene s tuláradó lelkesed-
déssel harsanjon fel az éljen kiáltás,
ünnepeljük a jeles férfit, zengjünk hála-
imát, hogy őt adá nekünk végzetünk.
Mikor mindenfelé a pusztyulást, a dekadenc-
ziát látjuk, mikor alkonyodik, — örven-
dezünk a haladáson s üdvözöljük a hajnal
hasadását!

És mondja valaki, hogy nem érdemi
meg mindenki a sorát!

A játékos nőgyelet.

Mint a kietlen saharán az oázis, olyan
üditő pihenő városunk sivar közéletében a
játékos nőgyelet. Csendben, minden feltűnést
kerülve, de annál áldásosabban működik nemis
hivatásában.

Az utóbbi évek szomorú köz és társa-
dalmi viszonyai között, a nőgyelet pénztárának
gyarapítására alig tehetett valamit s meg kellett
elégednie azzal az összeggel, a mely a tag-
díjak, egyes játékos adományok s a tárgy-
sorsjáték jövedelméből befolyt. Mulságok
rendezésére nem voltak alkalmasok az elmúlt
évek s így az egylet játékos működése is
szűkebb korlátok közé volt szorítva. Hogy
ennek dacára évente olyan szép eredményt
mutattak fel a szegények gyámolításában, az
a játékos nőgyelet tagjainak fáradhatlan buz-
galmán kívül első sorban a védnőknő *Szögyény-
Marich* Julia érdeme.

Mint védnőknő, valósággal lelke a játé-
kos nőgyesületnek s lekötözött kedves mo-
dorával szeretettel kapcsolta magához az egye-
sület tagjait s a tevékenységben mindig jó
példával járt elől. Nem csoda, ha ilyen véd-
nőknő mellett városunk előkelő hölgyei, a kik
majdnem kivétel nélkül tagjai az egyesületnek,
a legnemesebb versenyre kelnek, hogy az egye-
sület nem-s törekvését előmozdíthassák. E ne-
mes törekvésnek igen alkalmaszerű megnyilat-
kozását látnak mi abban a mozgásban, a mely
egy álarozos bál eszméjét hozta felszínre, mert
ez mindenesetre oly anyagi sikert biztosítana,
hogy játékos nőgyesületünk áldásdús műkö-
dését nagyobb arányokban is gyakorolhatná.

A társaságokban mindenfelé tárgyalt esz-
mére vonatkozólag lapunkban közölt két köz-
lemény nem kerülte ki *Szögyény-Marich* Julia
ő méltóságának figyelmét sem, s nagy örö-
münkre a lapunkhoz intézett alábbi levelében
mindenkinek megnyugtatóására az álarozos bál
eszméjéről a következőleg nyilatkozik:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Becses lapja két utolsó számában megjelent
közlemény élénken foglalkozik azon eszmével,
hogy a játékos nőgyelet az idej farsangon
álarozos bált rendezzen. Míután e második cik-
kem egyenesen felszólít ebbeli álláspontom
jelzésére, — nem késem azt a következőkben
nyilvánítani:

*Oh, átkozott a perca, a melyben őt
Seemem először pillantotta meg!*

(Berohan a tanácssterembe.)

Vétkeztem, igaz vért árultam el!

KAIFÁS.

Mi gondunk rá, te lássad!

JUDÁS.

Itt a vérdíj!

(Az erszényt a főpapok lába elé dobja s kirohan. A tanács-
tagok fölzsédik a pénzt.)

1-ső TANÁCSSTAG (olvassa s közben mondja)

Tiz... husz... harmincz. Megvan hiánytalan.

2-ik TANÁCSSTAG.

Tegyük e pénzt a templom pénztárába!

KAIFÁS.

Tilos a templom pénztárába tenni

Mivel vér díja.

3-ik TANÁCSSTAG.

Ünnepek után

Legjobb, ha telket vásárlunk e pénzen,

Temetkezésül az idegeneknek.

(Helyeslés. Pilátus a két tanácsos kíséretében jön.)

(Folytatása jön)

Hivatás.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Írta: **Helione.**

Senki sem születik önmagáért csupán, de
senki sem születik oly magasztos fenkölt hiva-
tásra, mint a nő; ha kellően felfogja, átérzi és
méltányolni tudja rendeltetését. Sajnos azonban,
gy igen-igen sokan vannak éppen a nők között,
kik oly félreösmerik, vagy kicsinylik, vagy

egyáltalán nem is törődnek a természet által
részükre kijelölt kötelezettséggel, melynek be-
töltése pedig, ha igaz értékére emelni és be-
csülni tudnak azt, oly nehéz, és oly páratlan
is a maga nemében, hogy minden más hivatást
felülmul a földön.

Hiszen mily rendkívül mély fontossága s
hordereje a nő a világügyetemben; ugy anyai,
mint hitvesi helyzetében, s nemcsak az anyag
létrehozásában, de az erkölcs, szellem fejleszté-
sében is. Mert nem elég ám egyedül anyai
minőségben szerepelni; ez magában ugy-
szólván semmi; ha nem érzi és érti meg azt
az őriasi felelősséget, mely minden adott életért
első sorban ő reá hárul.

Mily értelmi nagyság, szívemesség, szel-
lemi képzettség, lelki finomság, jellemerő és
mily lankadatlan kitartó türelem kell a valódi
anyának; bizony több, mint bármely diploma
megszerzésére, s mégis mily kevesen helyeznek
ambiciót annak betöltésére. Pedig nem szabad
kicsinyelve félreösmerni e hivatást, s
függő, alárendelt színvonalra szállítani! Nem
lenézni, elkerülni, de magasztos lelkesedéssel
kellő értékére fölbecsülni és emelni kell, mint
egyetlen igazit!

Ha aztán ez a hivatás céltudatosan, szí-
goru köteletségérzettel, szükségese szellemi tulaj-
donokkal, teljes szívből és lélekkel van betöltve,
nemhogy egyenlő színvonalra ne helyezné a
nőt a férfival, de sőt állapotának fenségében
felül fogja mulni. Azért a mi első sorban ren-
deltetések: legyenek a nők hű hitvesek, jó
anyák, a kik egy testileg, lelkileg, ép, erős,
nemzedéket teremtsenek, s különösen fontos,
szükséges ez a középosztálynál, mely zöme és
oszlopa a társadalomnak!

A jót. nőgyelet utolsó választmányi ülésé-
ben el lett határozva, hogy a tavaly is oly
szép sikerrel fellépett műkedvelőket felkérjük
egy pénztárunk javára a jövő tavasszal tar-
tandó előadásra, a mire nézve azóta illetékes
helyről biztos ígéretet is voltunk szerencsések
nyerhetni.

Bármennyire is szaporodik — fájdalom! —
évről-évre azoknak száma, kik igényt tarthat-
nak egyletünk támogatására — s bármennyire
is összszorul szívünk annak szomorító tudatá-
n, hogy pénztárunk helyzete csakis igen pa-
rányi részét teszi lehetővé a segélyezésnek,
melyet szegényeink nyomora égető szükség
gyanánt követel, — mégis a már kilátásba
vett vállalatot, — valamint a tél kezdetén
már amugy is eszközölt sorsszuzást tekintve, —
városunk közönségének nagylelkű játékosnásá-
gát rövid idő alatt három ízben igénybe venni
nem óhajtottuk. Nem óhajtottuk pedig már
azért sem, mert a febr. 7-ére tervezett megyei
bál nemes célja oly közel áll a mi szíveink-
hez is, — hogy távol attól, miszerint annak
fényét és sikerét csak a legparányibb módon
is csökkenteni akarnók; ott, valamint mindenütt,
a hol ki van tüzve a játékosnáság lobogója,
egyesült erővel és karöltve eljárni legkedvesebb
feladatunk.

Mindezeknél fogva tehát, az imitt-amott
megpendített álarozos bál eszméjének kivite-
lét a jövő esztendői farsangra vettük tervbe.

Míután azonban az említett két okot ille-
tőleg eltérők a nézetek, teljes tudatában annak
mivel tartozunk mindenkor áldozatkész, általam
mélyen tisztelt közönségünknek, s szem előtt
tartva, hogy csak is örömnökre szolgálhat, ha
társadalmi téren is némi feladat sikeres meg-
oldása jut egyletünknek, de meg nem felejt-
kezve arról, hogy ez mindenekelőtt és első sor-
ban a játékosnáság szolgálatában áll, kötelessé-
gemnek tekintetem, a legközelebbi napok egyi-
kére választmányi ülést egybehívni, hogy e
kérdéses ügyet minde- oldalról megvilágítva,

Hiszen nemcsak a nő, hanem a férfit is
az anya neveli, természeteseer ha megvan teh-
etése hozzá, hogy befolyását jó irányban
érvényesíteni tudja egész életén át. Tény, hogy
különböző természettel, jó, rossz hajlamokkal
születik mindenki; de való az is, hogy a ne-
velés üdvös vagy káros hatása, sokat megjavít
vagy elront. Egy ügyes, gondos, lelkiismeretes
kerteser egy gyöngye hajtást kívánsága szerinti
fává nevelhet.

Szilárd akarat, önfegyelem, lelki erő: e
három nélkülözhetlen kellék az életben minden-
kinek, mindenhol és mindenkor. Szerénység és
munkásság a megelégedés magva, s megelégedés
a boldogság alapja. Lemondani tudni ott, a hol
s akkor, ha kell, egyik életelv. Finom lélek,
gyöngéd szív, tiszta jellem, mindkét nemnél
főfeltétel, s ha az anya érti s érzi hivatásának
horderejét, ezeket fogja beolvasztani gyermekei
lényébe.

Milyen sok erkölcsi hitványság, anyagi
súlyedés változna meg ez által!

A nő a családi szentely belvilága az
otthon nyugalma, s mily kárhozatos, ha hanyag-
gul vagy rosszul sátrázkodik e drága kincsessel.
Bizony, ha nemcsak a férhezmenetel lesz
célja a nőnek, hanem megértve, fölfogva
és meg is szeretve hivatását, azért lelkesül s
annak él, nem lesz oly nagy mérvű a férfiaknak
tartózkodása a házasságtól, s kevésbbé is jo-
gosult! A legnagyobb rész azonban — tisztelt
a kevés kivételnek — üres, hű, léha báb; min-
den komoly cél, törekvés, gondolkodás, tudás
nélkül él pillangó módjára egy napról a másra.
Azt hiszi, ha van egy kis felületes műveltségi-
máza, tud öltözni, lakomát rendezni, társaságban
szerepelni, hát mindent nyújt, a mit tőle várni

a siker lehetőségét jól megfontolva, érdemleges határozatot hozhassunk.

Igen kérem tisztelt szerkesztőség, szíveskedjék e rövid soraimnak helyet adni lapja hasábjain s fogadják őszinte nagyrabecsülésem nyilváníását.

Szfejérvár, 1897. jan. 17.

*Szőgyény-Marich Julia,
a jót. nőegylet védnöke.*

Ö méltóságának e levele után teljes bizalommal és megnyugvással várhatja be mindenki, a jótékony nőegylet választmányának határozatát, a mely hogy nem fogja az aggódó leányok szívét megszorítani, arra vonatkozólag elég biztatást nyújt a fenti levél.

A jótékony nőegylet választmányára, mint értesülünk, szombaton fogja tartani ez ügyben ülést.

A tüzoltók közgyűlése.

A székesfejérvári önkéntes tüzoltó-egyesület vasárnap délután tartotta évről és tisztújító közgyűlést.

Ez már a második tisztújító közgyűlése volt a tüzoltó testületnek. Az elsőt január 9-én tartották meg. Akkor azonban jelen volt a közgyűlésen *Seidel* Lajos is, a kinek mint alapító tagnak joga van bármelyik közgyűlésen megjelenni. *Seidel*, midőn *Havranek József* polgármesternek főparancsnokká leendő megválasztását szóba hozták, a legerélyesebben tiltakozott megválasztása ellen s erőlyesen vitatta, hogy a polgármesternek nincs semmi érdeme arra, hogy főparancsnok lehessen. Hasztalan igyekeztek fölben lecsillapítani *Seidel*t, mert az hangosan kiáltotta vissza:

— *Ő az én bírtáram s ő nem lehet főparancsnok!*

A helyzet nagyon kényessé vált és a gyűlést vezető *Schlamadinger* Alajos alelnök a gyűlést azzal az indoklással, hogy üncsenek jelen határozatképes számban, feloszlatta s az új tisztújító közgyűlést jan. 16-ára hívta egybe.

— Azt hiszik, hogy ha most 110 jelenlevő taggal a gyűlést határozatképtelennek mondják ki, megszabadulnak én tőlem? — mondotta *Seidel*. — Nem, a jövő vasárnap újra itt leszek s megmondom ki az az ember!

A most vasárnapi közgyűlésre azonban e kijelentés daczára sem jött el. Lehet, hogy az ügyészi indítványának közbejötté miatt maradt el, lehet, hogy hatottak más irányban rá.

A mostani közgyűlést s a választásokat meglehetősen sietve, röviden végezték el, mintha valamely kellemtelen incidens közbejöttétől tartottak volna.

Deim György titkár nagyon röviden beszámolt a múlt évről s felolvasta a parancsnokság s a számvizsgálók jelentését. Azután a tisztikar és választmány leköszönt, melynek megförténte után *Tóth* Aladár elnökle mellett megkezdették a választásokat. *Védnök*: *Kempelen* Imre; *elnök*: *báró* *Fiáth* Pál főispán; *alelnök*: *Schlamadinger* Alajos; *pénztárnok*: *Weisz* János; *ügyész*: *dr.* *Borchert* Jenő; *titkár*: *Deim* György. *Választmányi tagok*: *Id.* *Almásy* Ferencz, *Almásy* József, *id.* *Almásy* János, *Deim* József, *Flaskár* József, *Galambos* István, *Giffing* Ede, *Göbel* J. György, *Grünfeld* Jakab, *Herczeg* Ignác, *Holly* István, *dr.* *Károlyfi* Nándor, *Kaltenecker* Márton, *Lasits* István, *Lőrincze* Elek, *Madaras* Lipót, *Pénzes* Imre, *dr.* *Saára* Gyula, *Tóth* Aladár, *Tóth* Artur, *Töltényi* Antal, *Trummer* Sándor, *Vajmár* Ferencz, *Weisz* Geza. *Főparancsnok*: *Havranek* József polgármester; *alparancsnok*: *Paulovits* Ferencz; *segédtiszt*: *König* Lajos; *szertárnok*: *Gánti* Lajos; *orvos*: *Bierbauer* Viktor; *épitész*: *Say* Ferencz; *osztályparancsnokok*: *I.* *Csizmás* Elek, *II.* *Cser* Gábor, *III.* *Vida* Ferencz, *IV.* *Tögl* Imre; *számvizsgálók*: *dr.* *Borchert* Jenő, *Deim* József, *Flaskár* József, *Kováts* Károly, *Vajmár* Ferencz. A választás mind egyhangú volt, csak *Nikolsburger* Sándor és *Fodor* Kálmán között volt kézfeltartás által szavazás. A választás után *Reé* István és *dr.* *Szabady* Józsefet kérték föl; hogy *Fiáth* Pál báró főispánt hívják meg a közgyűlésre.

A közgyűlés az egyesület 25 évi fennállásának megünneplésének előkészítésére is egy bizottságot választott és pedig *Báró* *Fiáth* Pál főispán elnökle alatt a választmányi tagok sorából: *Giffing* Ede, *Herczeg* Ignác, *Lasits* István, *Pénzes* Imre *Tóth* Aladár és *Vajmár* Ferencz; a parancsnokságból: *Paulovits* Ferencz, *Sorecz* József, *Nikolsburger* Sándor, *Fodor* Kálmán, *Cser* Gábor és *Gánti* Lajost; a működő csapatból: *Balás* György, *Dene* Ferencz, *Deveseri* Gyula, *Pálfi* Lajos, *Swaller* Ferencz és *Zemancsik* Mihályt; a pártoló tagokból: *Antal* Ferencz, *Fröschl* János, *Fuzi* Márton,

Maron József, *Mészáros* Ferencz és *Dr.* *Peri* Miksát.

Este a főispán, a polgármester és *Paulovits* lakásához a honvéd zenekar kíséretében fáklás menetben vonult fel a tüzoltóság.

A közgyűlés, a mint a fenti tudósításból kitűnik, egészen rendben folyt le, a tüzoltók tisztújító közgyűlést nem zavarta meg semmi kellemtelenség.

Ennek daczára nagyon kíváncsiak vagyunk felvilágosítottak-e a főispánt az egylet beléletéről? Elmondották-e neki minő szabálytalanságok vannak napirenden az egylet ügykezelésében? — Ezt a főispán joggal várhatja s reméljük nem üznek személyével játékot s ő teljes tudatával az egylet viszás dolgainak vállalta el az elnökséget, azzal az elhatározással, hogy a *Seidel* botrányral erkölcsi csásbe került egyesületi tekintélyt újból felemeli. Mert ha őt nem világoztatták fel üszintén az egylet beléletéről, úgy a főispán tekintélyével akarják leleplezni a visszaéléseket, annélkül, hogy a bajok orvoslására gondolnának. Ez ellen pedig mindenki, a ki ismeri a főispán nemes törekvéseit, joggal tiltakozhat. Ilyen módon őt elámítani s jóhiszeműségével visszaélni nem szabad.

Mik történtek az elmúlt évben is az egylet beléletében; a mi fontos, a mi érdekes és jellemző; a mikről első sorban is be kellett volna számolnia a titkári jelentésnek, arról nagy kallgatás van.

Az avatatlank csak azt látják, hogy a szertárnokot, *Tögl* Imrét állásától elmozdították. Bizonyosan lelkiismeretlenül teljesítette kötelességét. Azt hinné az ember, hogy akkor az ilyen embert kiteszik a parancsnokságból. Itt nem úgy történt. Egy csillaggal szaporodott az egyenruhájá, szakaszparancsnok lett. A volt szertárnok viselt dolgairól, s az okról, a mely miatt tisztességétől meg kellett válnia. nagyon érdekes, a tüzoltóság beléletét közelről érdeklő dolgokat beszélnek.

Ha eddig ez okokat nem mondták el a főispánnak, reméljük, hogy most utólagosan felvilágosítják őt, elvégre joggal megvárhatja, hogy tudomásával birjon annak a mik történtek a vezetése alatt álló egyesületben.

lehet. Nem anyja a gyermekeinek a szó magasztos értelmében, csak kényszerült szülője; nem segítése, társa férjének, hanem játek vagy ékszere, s nem öre a házának, csak — ára!

Azért tehát végtelen nagy s messzeható ereje van az igazi anyának.

Nem szabad elfogultnak lennie gyermekei iránt, mert ez sarkalatos hiba. Nem szabad őket önmagáért szeretnie, hanem első sorban is ő érettük, jövőjük, életük érdekében. Nem szabad elnéznie, figyelmen kívül hagynia a legcsekélyebb hibát a gyermek lelkén, mert hiszen kis patakából lesz a folyam! Hányan vannak, kik gyermekeik testi, anyagi jólétéért minden áldozatra képesek; de e mellett lelki világukkal behatóan foglalkozni eszükbe sem jut. Pedig első s minden felett ez való ám!

Nem kell ahhoz merev szigor, rideg pedagógia; a szív és a lélek egyedül. Mert valódi értelemmel, gyöngédséggel, (de nem gyöngésséggel) találhatni el a legbiztosabb utat. Mindenható szeretet, melyből sohasem adhatni, sohasem kaphatni lehet! S ha egy anya teljes lelkét át tudta önteni gyermekeibe, úgy egybe olvad szívük, hogy sem a távolság, sem idő el nem hidegíti! Úgy oda köti, vonja, nem csak a lány, de a fiu szívét-lelkét is az otthonhoz, családi körhöz, hogy meg nem lazul az a kötelék soha.

A legtöbbben azon tévedésbe esnek, hogy fiúnak nem szükséges oly gondos finom lelki nevelés; pedig talán még inkább, mit a leánynak. Hiszen a leány mindég a család védelme alatt áll, míg a fiu hamar kijut az élet forgatagába. S ha leánynál nélkülözhetetlen tulajdon a finom lélek, gyöngéd szív s tiszta jellem, a férfinál legszebb erény!

Azokban a századvég rohamosan fejlődő civilizációjával terjed az erkölcsi, anyagi romlás. Hitetlenség, laza erkölcsi érzék, jellemgyöngésség, nagyzási hóbort, okatlan fényűzési örület, mind veszedelmes járványként terjed a társadalom minden rétegében. A vetélykedés, utánzás, irigység esztelen tulkapásokra ragad osyanokat is, a kinek erre reális alap nincs, s elsőpr útjában minden szépet, jót és nemeset. Nagyon sok az állat az emberben, s vajmi kevés az isteni szikra!

Satnya, fanyar, üres és léha ez a modern közönség átlaga.

Mily sok silány bozót, míg egy jó gyümölcsre találhatni közben!

Minden belérték, nemes tartalom nélkül, a látszatért küzdve, a látszatot óva, a látszatnak hódolva, lerántja, eltitkolja, megsemmisíti kegyetlenül az igazságot, lelkiismeretet becsületet! Romba dönti az anyagi viszonyokat, aláássza az erkölcsöket, tönkretesz testet, lelket.

Azért ne diplomás kisasszonyokat, hanem első sorban s mindenk felett igazi nőket, hü hitveseket, jó anyákat kell nevelni. Ne tekintse a legtöbb leány csak olyan mentesvár félfének a házasságot, melynek védelme alatt biztosítja létét, vagy szabad folyását engedhet könnyelműségének. Mert bizony ha olyanok lennének, mint lenniük kellene, nem maradna pártában s nem szorulna a létért való küzdelemre, csak alig egy kis szám, kik megtalálnák helyüket ott, mely eddig nyitva áll s alkalmasabb is a nőnek. De meg száz közül egy ha van a diplomára törekvő hölgyek közt, kiket valóban a kenyérkereset, vagy ellenállhatatlan tudomány-

szomj vezérelne; hanem inkább különbözőségi hajlamból, hiúsági viszketegeből, a férfiakkal való versenyzés lázától, feltűnési vágyból s titkon remélve, hogy az általánosságól kitűnve, hamarabb s külömbb pártit tehet; mint éji lepkék botorul rohannak a gyertyalángba, mely csalogatja őket, s lényikből kiforgatva valódi rendeltetésüktől elvonja.

Azután száz közül valljon akadna egy leány, ki neki minden tekintetben megfelelő férjet visszantassit csak azért, hogy diplomájának éljen?! Azért hát készüljön tökéletesen arra az egyetlen igazi pályára, s hagyja el a küzdőtér, nehéz azon még a férfinak is boldogolni, oly nagy a konkurrenzia minden téren; de vajmi kevés a hivatásos feleség és anya, kik úgy neveljék leányaikat, hogy ne idegenkedjenek rendeltetésüktől, ne tekinték tehernek, nyügnek az anyaságot, de büszkék legyenek hivatásukra; kik olyan fiaikat neveljenek, hogy azok ne legyenek éltük tavaszán bomlott idegztű, romlott szívű, kiélt roncok, hanem nemes törekvésű, komoly jellemű ifjak, kik boldogítván boldogok lesznek. Kik feltarták a veszedelmes áramot, mely elsodrassal feyvegeti a társadalmat úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. A kik alapos értelemmel, fennkölt lélekkel, nagy szellemmel, nemes szívvvel visszatérjék a természet rendes medrébe leányaikat, helyes utra fiaikat, hogy hivatását mindenik megértve, szeretve, egyesült erővel, közös akarrattal egy nagy holdog, testileg-lelkiileg egészséges nemzedéket teremtsenek. Ez legyen a cél!

Felhívás

a székesfejérvárott tartózkodó állami törvényhatósági és magántisztviselők és a tanári és tanítói tisztviselők tagjaihoz.

„Segíts magadon az Isten is megsegít“ e jellegével a tisztviselők kis de lelkes csapata nagy munkába fogott, tervbe vévén egy tisztviselő telep létesítését.

Tisztelt Uraim! Az eszme üdvös és hasznos, részint mert a kölcsönös tömörülés folytán a tisztviselői kar érdeke könnyebben és célszerűbben megoldható és előmozdítható; részint mert a saját ugy családjá részére kellemes otthon szerezhető, részint pedig a megélhetés nehéz küzdelmei közepette anyagi előny is biztosítható! Kétségtelen bizonyítékul szolgál erre nézve, hogy ugy a fővárosban, mint a vidéken hasonló telepek már létesültek és többek létesítése már tervben van.

Tisztelettel és bizalommal felkérjük és felhívjuk tehát mindazon urakat, kik az eszmét magukévé teszik és a kivitelhez hozzájárulni óhajtanak, hogy a kivitel céljából a megindított mozgalmat saját érdekükben is szerény befolyásukkal támogatni s az 1898. évi Január hó 23-án d. e. 10 óraker a városház nagyertermében tartandó értekezletre megjelenni szíveskedjenek.

Keglovich Dezső,
jegyző.

Mányay Mihály,
elnök.

HIREK.

— **Hittani vizsgálatok.** A helybeli püspöki papnövelde hallgatói tegnap fejezték be félévi vizsgáikat; és pedig a III.—I. éves theologusok az egyházjogból és lekipásztorkodástánból, az I—II. évesek az alapvető hittanból és bibliai tárgyakból. A vizsgálatok négy napon át tartottak és mindegyik sikerrel állotta meg helyét. E hó 24-én a philosophiából tartatik még vizsgálat és 28-án kezdődik a második semester.

— **A belv. kath. kör** évrzáró és tisztújító közgyűlését e hó 30-án fogja megtartani. A közgyűlésen mint értesülünk ifj. Zichy János gróf fog elnökölni.

— **Szent gyakorlatok.** Tomcsányi Lajos Jézus társasági atya hétfőn délután 5 óraker tartotta bevezető szentbeszédét a Ferencz József nőnevelde disztermében nagyszámú intelligens hölgyközönség előtt. Ez alkalommal örömmel jelentette ki a szónok, hogy ő, a székesfejérvári hölgyközönség dícsérendő, példás buzgalma miatt mindenkor örömmel jött és jön városunkba de még ily nagyszámúba nem üdvözölhetette őket, mint jelen látogatása alkalmával. A hitéletnek a hölgyközönségnél tapasztalt öröndetes fellendülésében legnagyobb része a nemrég alakult oltáregyletnek van, melynek buzgó lelki tagjai mindenütt jó példával járnak elől, a hol a jó és szép ápolása, a lélek nemesítése az Isten tisztelete és dicsőítése a czél. Tomcsányi Lajos szép beszédeit nagy érdeklődéssel hallgatja végig a közönség. Az első nap, bevezető beszéde Betlehemről szólott, kedden d. e. szent Ferencz életét rajzolta, d. u. az isteni gond-

viselésről, annak működéséről és utairól mondott hatásos, szép beszédet. Ma délelőtt szent Erzsébet életét választotta beszéde tárgyául. Élvezetes és mégis komoly, tanulságos előadása minden alkalommal elragadta a hallgatóságot.

— **A hivatalos órák.** Az igazságügy miniszter rendeletben utasította a helybeli kir. törvényszék elnökét, hogy a hivatalos órák a régi rendszertől eltérőleg ezentel reggel 8 órától délután 2 óráig tartassanak. — Ez a miniszteri rendelet aktuálissá tette Dieballa György városi bizottsági tag korábban a közgyűléshez e tárgyban beadott indítványát, miért is, mint értesülünk, a polgármester e kérdés módzatainak megbeszélésére január 21-én délutánra értekezletet hívott össze a város-házán.

— **Fogyatkozások.** Nincs szándékunk köznap értelemben vett fogyatkozásokról értekezni, a melyekben szerencsétlen városunk kifogyhatatlan, melyeket mindnyájan tudunk, mindnyájan elítélünk s a melyeknek mégis óvacciókat rendezünk. Ha valamely merész kar felrántja erről vagy amarról, a leleplezett piszokról a takarót, kinyullik száz kar is, hogy óvatosan vissza huzza s mit sem tesz, ha a „nagy szolgálat“ közben beszenyezi önmagát is. Nem emberi fogyatkozásokról akarunk szólni, olyan élet már sokat ismerünk és ha annyit emlegetjük, talán még jobban meg találjuk szokni. Ez egyszer az égőlti ismerőseinkkel a nappal és holddal foglalkozunk. Szegény nap! Ő nem hunyhatja le a szemét, mikor akarja, hanem mikorra a kalendárium csinálók pontosan, másodperczre kijelelik. Pedig hányszor akarta elfordítani fejét, mikor városunk felett ábandukolt. Vörös is volt az arca a haragtól, mikor a Vértes mögött alábukott. 16-án este a holdon volt a sor, hogy halljon és lásson. De ő már nyolcz nappal előbb részlegesen megfogyatkozott s a nevezett éjjelen csak egy kis szilánka világított még s az is csakhamar beleveszett a vak setétségbe. — Az idén három nap és három holdfogyatkozás lesz. Közülök az első nap és a három holdfogyatkozást fogjuk láthatni. Legérdekesebb lesz a napfogyatkozás. Folyó hó 22-én 8 óra 41 perczkor elsétül a nap, felragyognak a csillagok s rövid időre a nappal átváltozik éjszakára. Azonban a rossz diákok és a szerelmesek szomorúságára ki kell jelentenünk, hogy a nap teljes fogyatkozásával csak a legsötétebb Afrika lakóit fogja gyönyörködtetni. Nekünk csak egy kis szeletke jut. De megfigyelni a rézleges napfogyatkozást is érdekes. Holdfogyatkozások még július 3-án, december 27-én és 28-án lesznek.

— **Kath. körökből.** A palotavárosi kath. kör jövő vasárnap 23-án d. u. 5 óraker tartja évi rendes közgyűlését, melyet a kör elnöke, Kalocsay Alán fog vezetni. Ez alkalommal a kör egyházi alelnököt is választ. — Január 20-án fővárosban felolvasást tart: Geiselt József. Jan. 23-dikán vizvárosban Németh Ödön, felsővárosban Szórády Gyula tartanak előadásokat. Kezdeté este fél 6 óraker. melyre a kör tagok ezuton is meghívotnak.!

— **Köszönet.** A folyó hó 16-án lezajlott törvényhatósági bizottsági választáson a belváros t. választó közönségének tekintélyes része tisztelt meg kitüntető szavazatával. Minél kevésbbé remélhetem a győzelmet egy oly egyenetlen küzdelemben, melyben érdemtelen személyem állott szemben nagyrebecsült ellenfelem egyéni kiválóságával: annál fokozottabb hálára érzem kötelezettek magamat mindazok iránt, kik bizalmukkal személyemet oly kitüntető módon, érdemen felül méltatták. Ez uton fogadják el nem málom hálám és köszönetem nyilvánítását. Székesfejérvár, 1898. január hó 18. Dr. Lauschmann József.

— **Seidel büntünye.** Lapunk mult számában jeleztük, hogy a kir. ügyész és hó 15-én megtette a volt főkapitány büntünyében a vádindítványt. Ugy volt, hogy a törvényszék e hó 17-én fogja meghozni határozatát a vád alá helyezés kérdésében. A vádhatározat ho-

zatalát azonban, mint értesülünk, január hó 24-ikére halasztotta el.

— **A várpalotai kath. népkör.** A várpalotai róm. kath. népkör f. hó 16-án választmányi közgyűlést tartott. Zichy Wladimir gróf, elnök betegeskedése miatt a gyűlést Domján Károly alelnök nyitotta meg. A volt tisztviselő lemondása és az új választás képeztek a gyűlés tárgyát. Az alelnök, mielőtt beköszönt, a tisztviselőknél három évi buzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönet szavazását indítványozta, a mit a gyűlés egyhangulag elfogadott. A tisztikar a következő kép alakult meg: Elnök gróf Zichy Wladimir, alelnök Domján Károly plébános, pénztárnok Gaál Kálmán, jegyző Lendvay Béla káplán, háznagy Menyhárt József és könyvtárnok Schier Lajos. Mindannyian közfelkiáltással választottak. A tisztviselők választása után kedélyesebb tárgyról értekeztek a tagok, t. i. a kath. népkör báljának megtartásáról. Az élvezetesnek ingerkező mulatságot a farsang utolsó napjára tűzték ki. A rendezéssel a tisztikart bizták meg. Az alelnök az ülés a tagok nagy lelkesedése közben zárta le.

— **A választás.** A vasárnapi törvényhatósági bizottsági tag választás nagy érdeklődéssel és meglehetősen kétséges körülmények között folyt le. A választás előtti napokban a belváros izr. választói ugyanis gyűlést tartottak s elhatározták, hogy Löwy Károly személye körül csoportosulnak s ezáltal a Löwy-párt a győzelem reményével indulhatott neki a választásnak, a mire máskülönbön alig lehetett volna reménye. A választási elnök Saára Gyula dr. volt, alelnök pedig Kovács Károly. Bizalmi férfiaként Polcz Péter, Hahn Adolf, Lindermann Antal és Szilassy Árpád szerepeltek. A szavazást délután 4 óraker zárták le a következő eredménnyel: Löwy Károly dr. 125, Lauschmann József dr. 117 és Perl Miksa dr. 25 szavazatot kaptak. Neumann Bernát helyére tehát 8 szótöbbséggel Löwy Károly drt választották meg. Ebből a csekély különbözethől is látható, hogy a választási harc milyen heves volt. — Löwy Károly dr. különben tagja volt a megyebizottságnak, a melyről a város törvényhatóságához történt megválasztatása után lemondott.

— **Közgyűlés.** „A felsővárosi fiók kath. kör“ szombatjan január 15-én tartotta közgyűlését Tamás Vilmos elnöke alatt, ki a nagy számmal egybegyűlt tagokhoz lelkes beszédet intézett, melyben rámutatott a katolicizmus szomorú jelenére, mely azért nem csüggeszt el a katolikus embert, sőt inkább életre kelti, társadalmi egyesülésre ösztönzi, hogy a kath. körökben kath. öntudatát ébressze s ne csak a templomban legyen katolikus, de az legyen mindenütt s mindenféle dologban. Az éljenzéssel fogadott lelkes beszéd után a mult ülés jegyzőkönyve olvastatott fel, majd Szalay József jegyző felolvasta évi jelentését is a kör egy évi működéséről. Választmányi ülés 4 volt. A tagok száma 330 volt, de ezek közül 48 kilépett, 4 pedig elhalt, felvételtet új tagnak már is 23. A tagok nagy száma miatt a kör helyiségét nagyobb lakással cseréli fel a Fekete pék-féle házban. A lapok közül jártak az „Alkotmány“, „Magyar Állam“, „Magyar Néplap“, „Fejérmegyei Napló“ és a „Herkó Péter.“ 10 felolvasás volt vallási, autonómia, társadalmi és gazdasági tárgyakról. Szeidl Mihály pénztárnok a kör vagyoni állapotáról számolt be, mely szerint bevétele volt 344 frt 34 kr., a melynek gyarapodását elősegítette a mult évi bálnak 131 frt tiszta jövedelme; kiadás pedig volt 196 frt 86 kr., pénztári maradvány lett 1898. elejére 147 frt 47 kr. Váber Kálmán könyvtárnok a könyvtárról számolt be, mely eddig még csak 100 kötetet foglal magában, de ő majd azon lesz, hogy a százas szám jóval, az ő könyvtárnoksága alatt felemelkedjék. Bolanden regényeivel és 12 ajándék kötettel szaporodott

a könyvtár Miután három év elmúlt a kör fenállása óta, ez a közgyűlés alakult volt, melyen a leköszönt tisztikar és választmányi tagok újból megválasztattak. *Jankovich József* az elnöknek és a tisztikarnak köszönetet szavazott fáradozásukért, mire *Tamás Vilmos* elnök válaszolt a tisztikar nevében, buzdítva egyszersmind a tagokat szent hitüknek bátor, nyílt megvallására. Mielőtt bezárta volna az ülést, 5 frtot adományozott a kör czéljaira.

— **Felakasztotta magát.** *Juhász Pál* helybeli torgó-utczai lakos éveken át csak nagy küzdelemmel volt képes fertantani 10 tagból álló családját. Kisiparunk rohamos pangása mellett mint szegény sorsu ciszmadia csak annyit volt képes keresni, hogy családját az éhenhalástól megtette meg. Az utóbbi időben azonban még a legszükségesebbeket sem volt képes megkeresni, kétségbe esett sorsa telett s életének utolsó napjaiban már ép elmével gondolkodni sem tudott, képzelődés vett rajta erőt s buskomor lett. F. hó 18-án délután hazulról bucsu nélkül eltávozott, felesége aggódva várta jövetelét, de hiába. Ma reggel a réteken keresztül menő napszámások találták meg az u. n. vizes réti dűlőben egy fa alatt. A helyszínen még a délelőtti folyamán megjelent *Polcsér Péter* alkapitány és dr. *Molnár József* ker. orvos, a midőn is konstatáltak, hogy *Juhász Pál* még tegnap felakasztotta magát s a halál már tegnap beállt.

— **Ki a jégre!** Ismét felhangzik a jelszó s a sport kedvelő fiatalok újra előzőnik délutánonkint a korcsolyapálya sima tükkrét. Felcsendül az utczákon az összeütődő korcsolyák csilingelő hangja amint egy-egy siető diák végig lógazza kezébe a kedves kis szerencsémokat. Pár percz mulva már ott repül a jégen keresztül-kasul szelve a nyüzsgő, zsbongó tömeget, hol tanítvány és professzor, szerelmes ifju és kegyetlen szívű apa békés közelségben háborítlan élvezik a korcsolyázás gyönyöreit. S a kinek arcát már pirosra szivta a hideg, elfáradtak a korcsolyázásban, betekintenek pár perczre Závodnik bácsihoz kissé felmelegedni, magukhoz vesznek egy kis sziverősítőt s ujult erővel, fokozottabb hangulattal kezdik meg ismét a mulatást.

— **Marossy táncziskolája.** Az öreg tánczmester *Marossy Lajos* január 24-én újabb táncz tanfolyamot nyit, a melyre már most lehet beiratkozni, a tanórák úgy lesznek besorozva, hogy délután 5 órától 7 óráig a tanuló ifjuságot, este 8 órától 10-ig pedig a kereskedő ifjuságot fogja tanítani.

— **Az öreghegyi választók.** Az öreghegyi hegyközség érdekeltsége e hó 23-án és 24-én délelőtt a hegyközségi választmányt fogja megválasztani, a mely alkalomból erősen megindult az alkotmányos mozgalom. Már eddig is két lista forog közkezen s mind két párt erős. Az egyik párt kizemeltjei: *Almási Ferencz*, *Almási János*, *Antal Ferencz*, *Diebala György*, *Fekete József*, *Flaskár József*, *Fröschl János*, *Galambo István*, *Hoffer Lajos*, *Klantz György*, *Karl József*, *Kostyelik Ferencz*, dr. *Kövessy István*, *Langmár Gáspár*, *Lasits István*, *Madaras Lipót*, *Német István*, *Nemsits Gyula*, *Pénzes Imre*, dr. *Saára Gyula*, *Say István*, ifj. *Szabó András*, *Szigi József*, *Tremkó József*. — A második párt listáját nem sikerült eddig megszerezniük.

— **Századvégi tisztesség.** *Gyenis Katalin* szent-mihályi lakosnő a ma már nem ritkán tapasztalható furfanggal csalta meg *Bernát Ferencz* né és *Bernát Ingáczné* helybeli lakosnőket. Ugyanis két köves gyűrűt vitt hozzájuk s eladásra kínálta a hamis próbával ellátott gyűrűket, a melyeket sikerült is 7 frt 60 krért eladni. A megcsalt asszonyok csak napok mulva

vették észre, hogy értéktelen rézgyűrűket vásároltak, miért is Gyenisné ellen a rendőrségnél csalás miatt feljelentést tettek, a honnan az ügy illetékes eljárás végett a kir. törvényszékhez tétetik át.

— **Az ital áldozata.** *Nyitrai József* helybeli lakos tobak segéd f. hó 16-án *Egyed Sándor* pinczéjében kelténél több bort ivott a főleg, nagyon gyorsan ivott. Az erős férfi azonban nem volt képes megmérkőzni a szesz hatalmával, ez utóbbi volt a győztes úgy, hogy *Nyitrai* ittas állapotban a Halesz mellett haladt, midőn hirtelen rosszul lett, összeesett s néhány percz mulva meg is halt. Az orvosi vélemény szerint a halál közvetlen oka szívszéllítés volt.

— **Rábizonyult.** Még 1891. évi aug. havában ismeretlen tettes tört be *Nagy István* zámosi lakos lakására s 17 frt készpénzt loptott el tőle. A gyany *Simon József* szintén zámosi lakosra irányult, de tanuk és biztos adatok hiányában nem lehetett rábizonyítani. A napokban végre felderült az igazság s kiűnt, hogy a befőrést csakugyan *Simon József* követte el. Az ügyet áttették a kir. törvényszékhez.

— **Harapós eb.** *Szlabon Károly* parasztagazda f. hó 18-án *Vörös György* könyök n. 7. számú házába ment levél kézbesítés végett. Alig lépett az udvarba, a háztulajdonos kutyája neki ugrott, szerencsére azonban a szolgánál levő börtáskát harapta csak meg. Az eset a rendőrségnél bejelentetett s így remélhető, hogy az ebet sürgősen vesztegár alá helyezik.

FARSANG.

Farsangi naptár.

Január 23-án: A felsővárosi katolikus kör tánczvigalma a „Fehér Bárány” helyiségében.

Január 30-án: A kath. legény-egylet tánczvigalma a „Fehér Bárány” vendéglőben.

Február 1-én: A tővárosi olvasókör tánczestélye.

Február 6-án: Az iparos ifjak önképzőkörének Jelmez-Tánczestélye a Magyar Király-ban.

Február 7-én: Megyebál a színházban.

Február 12-én: A székesfejvári betegsegélyező-egyesület hangversenyyel egybekötött tánczüzérkéje.

A megyebál.

A megyebálra már mind szétküldötték a meghívókat s a buzgó rendezőség holnap megnyitja a rendező-bizottság irodáját a Vörösmarty-tér 8. sz. a.

Természetes, hogy a legnagyobb tevékenységet a rendezőség vezérkara fejt ki *Huszár Ágoston* alispánnal az élén. Tervezetések és számítások minden irányban s a legaprólékosabb dolgokra is kiterjedő figyelem, — ez jellemzi a rendezőséget.

A bálanya gyönyörű csokrot fog kapni a rendezőségétől, a mely a tervezet szerint mesés szépségű lesz. A tánczrendekről is nagyban folynak a tanácskozások, nemkülönben a színház díszítésének kérdéséről.

A színház előcsarnokát ez alkalommal valóságos tündérkertté szándékoznak átválttatni s a legszebb délzáki növényekkel fogják izlésesen díszíteni.

Mondják, hogy a népszerű alispán valóságos ifju lelkesedéssel vesz tevékeny részt a rendezésben s nagy összekötötéseit mind mozgósította a bál sikerének érdekében.

De nemcsak itt a központban, de a vidéken is mindenütt folyik kapacitáció. A főszolgabírák, szolgabírák s a közigazgatás többi külső hivatalnokai lázas munkát fejtenek ki a bál érdekében. Vannak közöttük a rendezőség közé került vidéki notabilitások, a kik már el-

felejtették a tánczot s most hivatalos óra után gyakorolják magukat a táncz művészetében. Ennek a magyarázata hir szerint az, hogy az alispán kijelentette, hogy a megye önérzete megköveteli, hogy a bálon mindenki jól mullasson. És mert korán öregedő fiatalságunk elpuhultsága miatt mind kevesebb lesz a tánczos, s bálók alkalmával mind gyakoribb, hogy a leányok átülnek az éjszakát, — „a rendezőség inkább meghal, semhogy egy leány is keveset tánczoljon.” Ezért keli most azoknak is megtanulni a tánczot, a kik azt már rég elfelejtették.

Azt mondják, hogy egyik vidéki főszolgabírák a tánczgyakorlatok következtében tíz nap alatt nyolcz kilót veszített súlyából.

Az alispán különösen figyelmes ember s a nők szórakozását biztosítani kötelességének tartja. Az előrelátása következtében annyi lesz a tánczos a megyebálban, a mennyit az utóbbi évek egyetlen tánczvigalma sem tüntet fel. Így hát a leányok s a leányos mamák minden aggodalom nélkül készülhetnek a megyebálra.

A bál tehát kétségtelen rendkívül fényes lesz. Nem kell azonban ezt úgy érteni, mintha a bál fényét a ruhák drágaságából nyerné. Fényét a megjelenő közönség előkelősége fogja adni. Természetesen lesznek rendkívül fényes toilettek is, de ez csak elenyésző csekély számban, miután a bál nagy közönsége a megyebeli középosztályból fog kikerülni. Már pedig rangjának meg nem felelő fénnel öltözködni még a bálban is neveltséges hivalkodás. Nem azért rendezik e jótékony bált, hogy az abban való részvétel észrevehető anyagi áldozatokkal járjon.

Különben is a nő divat kezd ez irányban igen örvendetesen visszatérni ez egyedüli helyes felfogáshoz. A legújabb divatútdíszítésekben többé a leányok bál ruháját sehol sem látjuk selyemből. Ez nem is volt helyes. Leányoknak éppen úgy nem való a selyem ruha, mint nem való a sok ékszer.

Az ideai bál divat a leányok ruháját hálkönyvű kelmékből állítja elő, s a divatot követő közönség nagyon örvendetesen kénytelen visszatérni a lenge szövetekhez a milyenek a gáz, krep és a tüll szövet. Olyan ideális szép ruhát mint e szövetekből, nem is lehet a legkönnyebb selyemből sem készíteni. De más részt az ártatlan leányok olyanok ezekben a lehelet könnyű ruhákban mint megunyi ennivaló tündér. — Miután azonban még a mult évben a selyem szövetek is nyertek bebecsátást a leányok bál divatjába, előre láthatólag lesznek még olyanok, a kik a tavalyi divatnak hódolnak. A nagy többség azonban már ezekben a lepke könnyűsűgű ruhákban fog lejteni a megye bálban.

A jövő hét közepén fogja különben tetőpontját elérni a lázas készülődés a kereskedőink már is tul vannak halmozva megrendelésekkel.

Miután azonban a virág is a divat szépségét követi, meg van az ideai bál szezonnak is a maga kedvelt virágai. A leányok számára mint divatos virágok ibolya, nárcisz és szegfű ajánlatosak, míg az asszonyok virágai a rózsák, krizantémák és az orchideák. A nagy kereset miatt már most megteszik virágüzleteink a megyebálra nagyobb megrendeléseiket.

*

A tánczrendre vonatkozólag megállapodott már a rendező bizottság, a megye czimere

a játékonyság allegorikus alakjaival kombinálva lez az igen izléses kiállítás tanczrend, a melyet *Morssányi* budapesti czég fog készíteni.

A bála már a színház összes földszinti páholyait kibérelték. A páholyt vevők között van *Czirák* Antal gróf is, a ki családjával jön be a megyebála s a fiatal grófnőnek eltökélt szándéka, hogy kitánczolja magát a megyebáloni Bizonyosan itt lesznek még a bálon *Essterházy* László és Béla grófok is Sárospól.

A rendezőbizottság ezután is értesíti a közönséget, hogy meghívóik alapján jegyeiket holnaptól kezdve már kiválthatják a rendezőség irodájában. — A második és harmadik emeleti helyekre vonatkozó jegyeket a bizottság most még nem árusítja, de legközelebb ez irányban is tájékoztatja a közönséget.

Barabás és társa.

Székesfehérváron mindenki ismeri *Barabás* Albertet a „Fejérmegyei Napló“ volt szerkesztőjét, a kit most a fővárosi rendőrség hurokra kerített.

Barabás ezelőtt közel tíz éve került először összeállításba mint fővárosi hírlapíró a rendőrséggel, s akkor piszkos dolgai miatt kénytelen volt távozni a fővárosból, a hol egyetlen lap sem fogadta munkatársai közé. Eleinte a Balkán félszigeten Bulgáriában csatangolt. Tagadhatatlan zenialátása és nyelvismereteivel az idegen országban is megélt. Később *Széchen* Antal grófnak volt titkára, majd a „Dunántúli Hírlap“ szerkesztője.

Az ő zsurnalisztikai szereplése s fővárosi viselt dolgai a vidéken a hosszú évek alatt feledésbe ment s így a multjáról mit sem sejtő „Fejérmegyei Napló“ felügyelő bizottsága, *Bonitz* Ferencz távozta után meghívta e lap szerkesztésére.

Rövid pár hónap alatt teljesen kiismerte azonban a lapfelügyelő bizottság *Barabás* s midőn 1896. évi június hóban államfogház büntetésének elszervezésére Vácra ment, a szerződést vele felbontotta.

Kiszabadulása után Budapesten tartózkodott s mivel a fővárosi sajtónál jól ismert alak, sehoh sem fogadták a szerkesztőségbe. Hogy milyen manipulációkkal tartotta fenn magát semmi sem jellemzi jobban, mint a *Karlék* ellen megkísérelt zsarolási eset. Már akkor *Gerő* Menyhért, állítólagos hírlapíró volt a „munkatársa.“ *Gerő* exkurziója azonban dugába dőlt, s ő maga a rendőrség kezébe került. Sok embernek nagy szomorúságára azonban szabadon eresztették. *Barabás* neve is akkor forgalomba került s ő iszonyu energikus támadó cikket akart írni *Karlék* ellen lapunkban, de annak helyét nem adtuk, sőt értésére jutattuk, hogy mint a Fejérmegyei Napló szerkesztője többé ne szerepeljen, mert ellen esetben lapunkat megfogjuk véle szemben tudni őrizni.

Barabás tudatában annak, hogy piszkos dolgainak egy részét ismerjük, egyideig nem hallatott magáról, de 1896. év utolsó hónapjaiban itt volt napokig Székesfehérváron *Dobó* színtársulatánál lévő ismerőseinek látogatására. Akkor jelent meg a „Székesfehérvár és Vidéké“ben egy hír, melyben *Barabás* Albert nyilvánosságra hozza, hogy „teljesen szakított a néppárttal“ és hogy Székesfehérváron egy politikai napilapot fog indítani, melyben a néppártot lefogja leplezni. Hiába vártuk azonban e szenzációt ígérő lapot, nem jelent meg.

Barabás azután ismeretlen helyen kóborolt s csak a mult év közepén hallatott magáról, lapot indított *Kőbányán*. A lap természetesen csak pumpolásokra lett indítva, s mert nem vágott be, abba hagyta. Mint „szerkesztő“ azonban megismerkedett egy duszadag asszonnyal *Mollináry* szalámigyáros özvegyével, a kinek Budapesten a Podmaniczky-utcában egy háromemeletes háza van. Az özvegy, a ki még csinos asszony, annyira megkedvelte *Barabás* t, hogy hajlandó lett volna hozzá feleségül menni és el is jegyezte magát vele. Február 6-ára már ki is volt tűzve az esküvő. De a legutóbbi

napokban közbejött valami, mert az özvegy hirtelen szakított barátjával, bement a nővérehez, *Gebauer* Ferenczhez és tudni sem akart többé vélejáról. Beszéli, hogy *Barabás* és hű pártása *Gerő* Menyhért, a ki állandó megfigyelt alakja volt a detektíveknek és évek óta valóságos tojástanózt jár a büntetőtörvénykönyv paragrafusai között, több váltót zsarolta az asszonnyal, a melyeket bizony nem ők fizettek ki.

Barabás és *Gerő* még abból az időtől ismerték *Fischer* Mór, a megbukott Imperial tulajdonosát, a mikor *Fischer* a Gyankali című revolver-lapot szerkesztette és kiselőjeztet elemével. *Fischer* ezt a régi barátságot, a mint beszél, arra használta föl, hogy egy benyolódott adás-vevési szerződésnél mint strohmaneket használja fel őket. *Fischer* ugyanis egy másik régi ismerősének, *Lévay* Reginának megfelelő revizióért meg akarta tenni azt a szívesseget, hogy eladja az utóbbi időben tönkrement asszonynak adósságokkal megterhelt Baross-utczai házáat, a melyhez esztendők óta nem éppen diákrét dolgok fűződnek. A házra *Stefánics* székesfehérvári nyilvános ház tulajdonos alkudott, a ki azonban csak avval a föltétellel akarta megvenni a házat, ha abban folytathatja *Lévay* névvel mesterségét. *Fischer* fölvezette *Stefánics*ot *Lévay*néhez, de avizálta *Barabás* t és *Gerő* t is, a kik „véletlenül“ éppen akkor léptek be *Lévay*né szobájába. A mikor a *Fischer* embere és ugy tüntette fel a dolgot, mintha ők is megakarnák venni a házat. E makináció daczára *Stefánics* biztosítékot kért *Fischer* től az említett föltételre, a mit *Fischer* állítólag megint egy újabb makinációval el is hitetett vele.

Még sokkal érdekesebb az alábbi eset:

Van *Kőbányán* egy gazdag szalámi gyárosné, özvegy *Schranzel* *Vogler* Károlyné, a ki egyik házáat el akarta adni. Üzletvezetője *Tóth* Imre és *Barabás* Albert, ki maga alapított *Kőbányán* egy revolver-hetilapot, megösmertették *Lévay*néval, hogy az megveszi a házat. V. helyett azonban vele állították ki váltókat s az ösmereiséget még egyébbre is fölhasználák. Négyezer forint erejéig megakarták zsarolni *Vogler* Károly gazdag fűszerest, az özvegy közeli rokonát, a ki a külső váczit-nt 120. szám alatt lakik. Rossz hirbe keverték ennek növérét s azután *Lévay* német *Vogler*hez:

— Nagy baj van. *Barabás* Albert a hetilapjában ki akarja írni, hogy az asszonynak milyen kellemetlensége volt... Jó volna elhallgattatni.

Jött azután *Barabás* Albert s előbb szóval, később levélben négyezer forintot kért hallgatási díjra. E dolgról tudomása volt *Kovács*nak, a ki azt elmondta a vizsgálat alatt s mikor *Bérczy* kapitány megkérdezte a fűszerest, ez panaszt emelt a zsarolók ellen.

Ilyen s ezekhez hasonló dolgok miatt került most *Barabás* és hű csatlósa *Gerő* a fővárosi rendőrség kezébe.

Mindenesetre dicséretet érdemel *Rudnai* főkapitány azon törekvése, hogy a fővárosi zsurnalisztákat megtisztítsa a selejtes alakoktól és a gyanus existenciáktól.

Mint *Barabás* *Kőbányai* vállalkozása mutatja, itt volna legfőbb ideje, hogy a znglapokkal szemben erőlyesebb rendszabályok alkalmaztassanak. Mert minden lapnak csak akkor s addig van létjoga, a mig az elfogulatlanul a közérdeket szolgálja, a mint az magánérdekeknek, egyes emberek érdekeinek áll szolgáltatásban, semmivel sem bír több létjoggal, mint *Barabás* zsaroló lapja és semmivel sem vindiálhat magának több tiszteletet.

A közérdeket szolgáló lap tiszteletreméltó, mint a katona kardja, a magánérdeket szolgáló lap pedig olyan, mint a bandita fegyvere!!

Irodalom és Művészet.

Magyar Nemzet története. Lapunk irodalmi rovatában mindenkor szívesen emlékeztünk meg a *Lampel* R. *Fodianer* F., és *Fiai* budapesti kiadóczég által kiadott *Szalay-Barófi*

írta „Magyar Nemzet történetéről. Most vettük a nagyszabású milleniumi emlék munkának a 76. füzetét, mely hazánk történetét II. Lipótól, I. Ferencz császár és király trónraléptéig viszi előre. Mily rengeteg ellentét a sarkalatos diploma *Leopold* dinumés az I. Ferenczszel inaugurált kemény, rendőrhatalommal, fontartott kormány közt, de erre majd a jövő füzet ismertetésénél még vi-sza fogunk térni; most röviden csak a jelen füzet illusztrációt soroljuk elő. Ismét két külön műmellékletben gyönyörködhetünk. Az egyik II. Lipót lovas alakja koronázás díszben, másik *Eleonora*, a császár özvegyének érdekes arczképe. A szöveget következő képek díazítik: *Tokoly* száva. II. Lipót koronázásának emlékére. Az 1791. X. törvény-czikk. Magyarország függetlenségéről. II. Lipót aláírása. XVI. *Lajos* és családja. II. Lipót családja kerékben. I. Ferencz koronázása Budán. 1892. június 6-án. I. Ferencz koronázásának emlékére vert érem. *Göbenzl* *Károly* gróf. *Tbugut* *Ferencz*.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor

1898. január 16-tól január 22-ig.

19-én. Szurdán: **Toto és Tata.** (először).
20-án. Csütörtökön: **Mitörtént az éjjel?**
21-én. Pénteken: **Kikapós patikárius** (zóna).
22-én. Szombaton: **A Remete csengettyűje.**

A színház békélete. Végre sok huzavona után sikerült Szalkayval a jövő színi idényre megkötni s a végleges szerződést biztosítani. A színház felszámoló bizottsága ugyanis az árverési feltételekbe bevettette, hogy színházat megvevő köteles az 1898–99. évi színi idényre a színházra vonatkozó szerződést fenntartani. Így tehát Szalkai is s a közönség is biztosítva van. Most már Szalkainak kötelessége, hogy a székesfehérvári igényeknek megfelelő szintársulatot hozzon össze. — A színház látogatottsága azonban ma is változatlanul kielégítő. *Füsth* *Pál* főispánt és családját is majdnem naponta ott lehet látni a színházban. Az ő érdeklődése a helybeli színeszt iránt, minden körülmény között nagyban előmozdítja a város közönségének körében a színpártolást.

— A **kikapós patikárius.** A Magyar színháznak nem sokat érő repertoír darabjának tegnap volt a bemutató előadása a székesfehérvári színházban. Részben az újdonság ingere, részben pedig a törekvő igazgató iránti elismerés zsufolóság megtöltötte a színházat. A jegyek már a délelőtt folyamán teljesen elfogytak, úgy hogy a zenekar helyére is két sor széklet tettek be s ennek daczára is nagyon sokan nem kaptak helyet. A székesfehérvári színház nem sok hasonló tett házat ért meg A darab maga, mint már említettük nem sokat ér. Nagyon kevés humor, kevés bohózos jelenet, csak arczpíró frivolitás — ebből áll a darab, a melyt még az orpheumok is megirigyelhetnek a Magyar színházról, mely úgy látszik az orpheumokat akarja nélkülözhetővé tenni Budapesten. A kinek tetszenek a frivolitások és drasztikus pikantériák azok igen jól mulathatnak e darabon. Mások azonban nem. — *Szatkay* a főszerepben ezuttal is igen jól játszott s tisztelőit egy vadász készletet kapott. *Gasdy* *Aranka* *Gyurnan* *Alic* és *Sághi* szintén elkövettek mindent hogy nem sokat érő szerepeikből csináljanak valamt.

VEGYESEK.

Éghetetlen házak. Ósregi időktől fogva próbálkoztak már az emberek, hogy házaikat a tűz ellen megvédjék s a különböző kísérletek között már a keresztény időszámítás kezdetén rájöttek a fák beitatásának titkára. Spanyolországban a régi riotinói rézbányákban, melyeket már *Nerva* császár idejében († 98 Kr. u.) miveltek, többek között oly helyiséget találtak, melynek faoszlopai és faburkolatai teljesen épen maradtak, rézülepedések és rézvitróljegyeczek képződtek rajtuk s éghetetlenek voltak. Általában sokszor tapasztalták már, hogy a rézbányákban talált fák nem gyulnak meg s még akkor is sértetlenek maradnak, ha a rajtok felhalmozott szénát

meggyújtották, avagy menykő ütött beléjük. Régebben azonban ennek a nevezetes tünetnek nem tulajdonítottak nagy fontosságot; az égszét inkább valami természeti ritkaságnak tekintették s így a véletlen által a rómaiak tudomására jutott nagybcsű fölfedezés is fölhasználatlan maradt. Feltűnő azonban, hogy még napjainkban is kevesen gondolkodtak arról, hogy miként lehetne az éghetlenné tett fát felhasználni, holott a tudomány már biztos módszereket talált ki az ilyenmő fák tömeges előállítására; így többek közt a lipcei politechnikai társaság folyóiratában már 1862-ben számos módszert lehet olvasni a fák beállításáról s azt is elmondják, hogy a legcélszerűbb ezek között az, ha a fát előbb kigőzölék és kilugozzák, azután pedig ércszo-oldattal, különösen rézvíriol-oldatokkal itatják tele. Az élelmes amerikaiak látták be az éghetetlen fák gyakorlati nagy fontosságát. Egy »Fire Proofing Company« nevű részvénytársaság ma már nagyobb mennyiségben gyárt ily módon előkészített épülettűt s a beállítás azonnal fel is használja azokat. Az amerikai Egyesült-Államok tengerészeti hivatala most már kizárólag ily tűzoltó fát használ a hajók építésénél s közelebb Newyorkban a »fölkörcsölök«-nek nevezett óriási bérházak közül is ily fából építettek egy párt. A részvénytársaság ügynökei Londonban s más nagyobb városokban nagy figyelmet keltő módon hirdetik e fák hasznosságát. Rendesen két egyenlő nagyságu s ugyanabból a fából épült házikő állítanak fel egymáshoz közel s azután nagy tüzet raknak körülöttük, melynek erejét még petroleummal is novelik. A közönséges faház természetesen rövid idő alatt teljesen elpusztul, míg a beitatott fából épült ház oly annyira épen marad, hogy még a belé tett papírok sem sérülnek meg, a belvő emberek pedig a tűz égése alatt hűvösnek találták a belső levegőt. Az eléghetetlen fának tehát igen nagy jövőjük lehet, mivel a köépületeknél sokkal olcsóbbak s jól eikészítve biztosabbak is. Nem lehetetlen, hogy a jövő században már általában ilyen fákat fognak használni az építkezéseknél.

Jókor jött tudakozódás. Tallement des Réaux jegyozte fel a részvét következő különös példáját. 1641-ben történt, hogy Simmeren herceg elhagyva Sedant, visszaköltözött Németországba, épp akkor, mikor barátja Louis de Bourbon, Soissons grófja szemben állt Chatillon marsallal, hogy megütözközék vele. A gróf elesett a csatában és halálának híre eljutott Simmeren hercegehez is, a ki nyomában megírta barátjához a következő levelet: »... Azt beszélék, hogy ön megnyerte az ütközetet, de meghalt e csatában. Irja meg, hogy igaz-e, mert nagyon nyugtalan vagyok halála miatt.«

Svéd északarkai expedició. A svédek, Nordenskiöld nem hagyhatja nyugton a vetélytársnemzet fiainak: a norvég Nansennek és Sverdrupnak dicsősége. Az észak gyermekei ök és hőiesen el tudják viselni a hideget és az éhséget meg azt a felsorolhatatlan ok nélküli zűlést, melyet a sarki tájékokon el kell szenvedniök. Mint egy angol lap írja, az előkészületek a jövő esztendői svéd északarkai expedicióhoz immár be vannak fejezve. Tapasztalt utazó, dr. Nathorst A. G. a ki 1883-ban Nordenskiöld Adolf Erik bárót kísérte el grönlandi útjára, fogja az expediciózt vezetni, a mely főcéljával a Spitzberga és Ferencz József földje közti vidékek átkutatását tűzte ki. Számos tudós fogja Nathorst doktort merész útjában kísérni, a kik a természet ama csodálatos tüneményeit fogják tanulmányozni, melyek az északi sarki jéghegyei és gleccerei között észlelhetők. Tanulmányozni fogják továbbá ennek az elhagyott világtájnak állat- és növényvilágát is és a hajóorvos dr. Levin arra is kifogya terjeszteti figyelmét, hogy vajjon a betegségek azó bakteriumok előfordulnak-e ottan, a hol már nincs emberi szervezet, a melyet elpusztítaniok lehetne.

Új kormányozható léghajó. Nem mulik el nap, mely valami újat nem teremtene a technikai tudomány valamely ágában. A számtalan förtékvesnek és munkának koronája kétségtelenül a kormányozható léghajó feltalálója leend és sajna, bucsuzóban levő századunk minden valószínűséggel végképpen el fog mulni, a nélkül, hogy ezt a korszakot alkotó probléma megoldását akár csak meg is közelítettük volna. A mit ezen a téren próbálnak, mind csak sötétben való tapogatózás, pedig nyilvánvaló, hogy a röpülés nem lehetetlen dolog, hiszen a madár is, meg a rovar is kénye-kedve szerint röpököd ide-oda a lében. Azonban úgy, hogy a dolog manapság áll, minden újabb tervezetet két-

kedéssel kell fogadnuk akkor is, ha még oly valószínűnek is keresztül vihetőnek látszik is. Ilyen tervezet a Koch Gusztáv müncheni mérnöké, a ki a minap tartott eről felolvasást a Bécis városi röp-technikai egyesületben. Koch a légszavar princípiumáról teljesen lemondott, szintegy a problémának Weller által nemrég megkísérlett megoldását is teljesen elveti. Léghajóját lapátkerek segélyével akarja tova hajtani, a mellett a változó légsúlyviszonyokat is figyelembe veszi. A Koch-féle léghajó lapátkerei nagyon hasonlítanak a mi dunai gözösein lapátkerekeihez. Csak hogy a tervezet kiviteléhez — és ez a bökkenő — nincs elegendő pénz. Koch reméli, hogy aláírás útján előteremtheti a szükséges összeget.

Különös természeti jelenség. Connecticut amerikai államban, a hasonnevű folyam alsó folyásának völgyében néha titokzatos dűbörgést hallanak, melynek okát seaki sem volna képes megmondani. Már az európai bevándorlások előtt a benszülöttek is ismerték ezt a különös lármát, melyet ottan »Moodusnak«-nak neveznek. A dűbörgést a mult század elején, 1709-től 1729-ig, tehát több mint 20 esztendőig egyfolytában lehetett hallani. Századunkban legutóljára 1885-ben jjesztette Connecticut lakóit a titokzatos »Moodus« dőreje. A dűbörgés után 2-3 óra hosszatt heves zugást lehetett hallani, mint valamely távoli vízesés viszhangját. Erre recsegésszerű mennydörgést hallottak s ezt éktelen sivatás követte, mintha szélvész dűhögene a vidéken. A házak inogtak a tárgyak mind kimozdulnak helyükből — más hatása a zajnak nem volt.

Közgazdaság.

A szénsvav mint filoxéraitó szer.

Századunk második felének időszakába esik az a szomorú állapot, amelyben hazánkban is séskarajként lepté és pusztította el anyagi drága kincsünket, büszkeségünket, hegyi szóleink legnagyobb részét a filoxera.

Úgy tudósaink, mint termelőink, laikus és szakember egyaránt, hosszabb idő óta foglalkoztak, sőt foglalkoznak még ma is, azon a számtalan sok irányú módozatok alkalmazásával, melyek útján remélik elhárítani, ezen reánk nézve nagy elemi csapást.

Ha fontolóra vesszük azt, hogy mily természettani körülmények és állapotok azok, a melyek ezen rovar szaporodására, elterjedésére közreműködnek, önkéntelenül azon kérdés táruul elénk, miért üti fel tanyáját különös előszere-ttel éppen hegyi szóleinkben ezen kipsztíthatatlan rovar? s miért nem terjed el oly nagy mértékben a lapályon elterülő homokszőlőkben? Hogyan magyarázhatjuk meg ezen természettani tüneményt, mi ennek az oka miben rejlik ennek fontossága? Ha tovább vezetjük gondolataink fonalát, egy bizonyos pontnál megállapodva, azon egyszerű tarmészettani körülményben véljük talán fellelhetni ezen tüneményt, hogy földünk légkörének alsóbb sűrűbb rétegeiben oly testet tartalmaz, mely a filoxera életképeségét és szaporodását szűkebb korlátok közé szorítja.

Köztudomásu az, hogy földünk légkörének nehezebb, tehát az alsóbb rétegeit kitöltő része legnagyobb része szénsvavból áll, mely a levegő összes súlyának 0.04%-át teszi ki, mi megfelel 200 billió kilogrammnak; miről tudjuk azt is, hogy benne élő lény nem élhet, az emberi és állati organizmus életképesége rövid idő alatt megszűnik: arra az egyszerű következtetésre jövünk, hogy a filoxera is azon az állapotilag körébe tartozó lakos, mely házi tüzhelyén a szénsvavat, mint vendéget, különös ellenszenvvel fogadja.

A szénsvavnak ezen tulajdonságát már az ókorban is ismerték; ugyanis egyesek tudták azt, hogy az ásványvízforrásokból és egyes barlangokból kitűnő gáz mérgező hatása, benne minden átlal elpusztul, sőt még a tűz is elalszik.

Ma már mindenki ismeri ezen gázalakú testet, mit maga a természet oly sokféle utmódon produkál és gyárt az emberi kéz is, s mely az utóbbi időben iparunkban oly kiterjedt alkalmazásának örvend.

Ezen gáz hatását az állati organizmusra egy igen egyszerű kísérlettel demonstrálhatjuk: ugyanis veszin egy közönséges nagyobb úrtartalmu, akár szüknyaku borosüveget, akár egy szélesszáju ugorkásüveget s ebbe a rovarvilág apróbb és nagyobb különböző fajtaján, (közük a filoxerákból is kisebb-nagyobb mennyiségét) élőlényeit oly mennyiségben helyez-zük el, hogy azok az üveget 1/4 résznyire tölt-sék ki; most márvány- és sósavból egy gázfejlesztő üvegből szénsvavat fejlesztünk és lassu áramban fejlődő szénsvavat egy üveges segélyével a palackz fenekére vezetjük, a mely mérték szorítja ki és tölti az üvegben lévő tüz a fejlődő szénsvav, oly mértékben látjuk pusztulni a rovarokat ugyannyira, hogy ha fél óra mulva a rovarokat borított szénsvavat oxigénnel — az élet és légzés éltető elemével — kiűzzük, az oxgyén behatása a rovarokra nézve már meddő marad és így a tiszta oxgyén sem képes őket többé felelesztetni.

A kísérletek azt bizonyítják, hogy az állati mikroorganizmus, a legkülönfélebb bakteriumok, a fertőző betegségeket terjesztő különféle bacziulusok szénsvavus vizekben életképeségüket elvesztik s tenyésztésük szénsvavas vízben egyáltalában nem sikerül.

Mindenen kísérletek és a szénsvavnak ismert tulajdonságai arra engednek következtetni, hogy a szénsvavnak oszkeru alkalmazása által elérhetjük azt, hogy ezáltal a filoxera elterjedése, szaporodása korlátozzatik, illetve részben, legalább a helyszinéről kipsztul.

A fenti tényeket kísérletekkel már némileg bebizonyítva láttuk az által is, hogy mindazon szerek, illetve keverékek, melyek eddig mind filoxera irtók alkalmazattak s a melyekből akár a levegő, akár a víz behatása folytán lassu áramban szénsvav fejlődik: sok esetben beváltak s csupán kiveteli alkalmatlanságuk s költséges voltak miatt nem hódíthattak tért maguknak.

Ma már azonban a technika vívmányai annyira előhaladtak, a szénsvavgyártás mindenütt el van terjedve s aránylag még tisztított állapotban is igen olcsó: célszerűen és kevés költséggel alkalmazhatjuk azt szóleink védelmére.

Egy liter szénsvav sulya 1.5 gramm, tehát egy 15 kilogrammos szénsvavtartály 10 ezer liter szénsvavzát tartalmaz sűrítve, maga a szénsvavzát akár mesterséges uton készülből és kokszból, akár márványból és kénysavból állítatik elő, nem nagy költséget tesz ki azon szénsvavtól, melyet az ásványvízforrásokból vagy egyes szénsvavbarlangokból nyerünk, a sűrítési költség s tisztított szénsvavnál naponként 8-10 krajczárba kerül. A szénsvavat azonban csupán a fent említett célra alkalmazva némi fertőzőmennyivei is sikeresen használhatjuk és így az előállítás költsége természetesen redukálódhatik.

A szénsvavat, mint filoxera-irtót célszerűen úgy alkalmazhatjuk, hogy a folyékony szénsvavat tartalmazó vastartályt egy oly üres hengeralakú vasüveggel kötjük össze, mely körülbelül 2 1/2-szer nagyobb átmérővel bír, mint maga a szénsvavtartály és mely pontos szabályozó-csapokkal és reszmérővel van ellátva. Ezen kovásolt hengert (kazánt), a szénsvavtartállyal egy cső segélyével kötjük össze, a szénsvavtartály megnyitása után az áttűnő szénsvavnymást akként szabályozzuk, hogy az átlag a kazánnak szabályozható nyílása 1-2 1/2 légkörnyomás mellett bocssássa ki a szénsvavzát.

Az ily áramban szabályozott szénsvavat azután egy ruggyanta-csővel összekötött, belül üres szurókészülékkel hozzuk összeköttetésbe, melyek segélyével a szölötök alatti tért a tökélc alatt a lassu áramban fejlődő 5-10 percig tartó, szénárammal töltjük ki. Egy-egy töke alján többszörös beszívásokat alkalmazunk és ezen műtetet időnkint többszörösen ismétljük.

Célszerűen alkalmazhatunk a kazán nélkülsévével is a szénsvavtartályon közvetlen egy oly feszmérőt, mely a szénsvavtartályból kitűnő gázt, a fentemlített nyomásra szabályozni képes.

* Sertés vész. Mint értesülünk Czeche községben a sertésvész fellépett. A hivatalos zárlatot elrendelték.

Számok, külvételek és árjegyzékek tisztán és csinosan!

ALAPITVA 1871.

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdája (gőzerővel)
KÖNYVKÖTÉSZETE
ES LEVÉLBORÍTÉK-GYÁRA

* SZÉKESFEJÉRVÁROTT. *

Készít minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előjárók és árvaatyák számára. Szolgabírói hivataloknak. Ügyvédek, járásbírók és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlok és gazdák számára. Gyógyszertártulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL

különbözetben

IRODAI SZEREKBŐL:

tinták, irónok, valódi acél- és réztoilak tollgyekek, peccérviaszok a (köz. előléklől jutányos árak mellett!

Meghívó-, belépti-, czim- és látogató-jegyek díszesen!

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli idejyre rumekül felszerelt női divat, kész női felöltő és vászon üzletben szerencsés parti (alkalmi) vételek folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan **jutányos olcsó árakért** tudok kitűnő minőségű és divatos áruval szolgálni, hogy áram tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket.

Saját jól felgottit érdekben ajánlom meggyőződést szerezni és bevásárlásaival megszerencsésítenni.

Tisztelettel
STEININGER SÁNDOR,
Székesfejérvár Nádor-utca,
Folták cipész áttellenében.

	Ezelőtt Most	
	frt kr.	frt kr.
1 mtr jó mosó parget	30	18
1 mtr széles szintartó parget	55	30
1 mtr dupla széles sehaviott	50	22
1 vég 30 rőfös schiffon	7.80	4.50
1 vég 30 rőfös czérna Canavász	7.50	3.30
1 vég 32 rőfös vászon	7.50	3.30
1 vég Steininger Creas	9.50	3.80
1 vég 54 rőfös Rumburgi	25.-	8.50
1 pár tunis szövet függöny	3.60	1.50
1 dtz. zsebkendő szép	8.-	1.20
1 drb 3 méteres plaid kendő	7.-	2.20
1 vég korona kanavász	9.50	4.50
1 garnitur agyterítő abros	12.-	6.50

és más e szakmához tartozó czikkre óriási választék rendkívül olcsó árért.

Nagy forgalom, kevés haszon!

RODE IMRE

Uri és női divatüzlete Székesfejérvárott,
Nádor-utca 17. szám.

A mélyen tisztelt vevő közönség b. figyelmét bátorodom felhívni az alatt felsorolt árukra, melyek új üzletemben nagy választékban legjobb minőségben olcsó áronok szerezhetők nálam be, u. m.:

Férfi kalapok:

férfi kemény kalap fekete 2- 3- 3-50
férfi puha kalap színes 1-50 1-80 3-
férfi puha kalap fekete 1-60 1-80 3-
férfi puha kalap Loden 1-20 1-50 1-80
gyermek kalap minden színben 75 től 1-50

Férfi siffon ing:

sima elővel gallér nélkül 1-20 1-50 2-
szeg. elővel gallér nélkül 1-50 1-80 2-20
himzett " gallér nélkül 1-80 2- 2-40
batiszt " gallér nélkül — 2-20
selyem " gallér nélkül — 2-20 3-
térh gallér fehér és színes 12 drb 2 frt.
férfi kézelő fehér és színes 12 pár 4 frt.
Creton gy. ing gallérral —90 1-20 —
siffon gallér nélkül 1- 1-20 —
férfi lábra való köpper —80 1- 1-20
férfi lábra való atlas damask 1-30 1-60

Zsebkendők:

tél vászon színes széllel 1-20 1-50 1-80
czérna vászon színes széllel 2-40 3- 3-60
fehér vászon és batiszt 3-50 4-50 5-50
gyermek Clott esernyő —90 1- 1-20
férfi Clott esernyő 1- 1-20 1-50
félselyem esernyő 1-80 2- 2-20

Reklam nyakkendők:

Legdivatosabb formákon 15, 20, 25 kr
Legdivatosabb form. selyem 30-tól 1-50

Bőrkeztük, elismert legjobb gyártmányu

férfi- és női- minden létező színekben párja **1-20** frt.

Nagy választék férfi, női és gyermek-harisnyákban, továbbá válfűzők, csipkék, szallagok, kötő és horguló pamutok, csipke függönyök és minden e szakmába vágó rövidáru czikkekben.

Dr WÄGNER ES TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK
MINT BETÉTI TÁRSASÁG

BUDAPEST
IX. JINODY-UTCA 3
(a füzella malom mögött.)

SZIKVIZGYÁRAK
BERENDEZÉSE ES ELLÁTÁSA.

SÖR ES BORKIMÉRŐ KÉSZÜLEKEK.

FEMONTÓDE
ELEKTRO-GALVANIKUS FEMLEMEZELÉSI INTÉZET.

KÉPES ÁRLEGYEK TRIGYEN ES BERMEZÉS

FOLYÉKONY SZENSAV

99% in és 100% tisztított

LÖWY ADOLF

Székesfejérvár, Jókai-u. (Felmayer mellett.)

Nagy alkalmi vétel:

Legjobb minőségű 5-szörös gallérok drbja 10 kr. — Legjobb minőségű kézelők párja 15 kr. — Legjobb minőségű himzett ingek ezelőtt 3 frt, most 1-50 kr. — Legkitűnőbb valódi Jäger-féle alsó ruhák a legolcsóbb áron.

Kéretik a t. cz. vevő közönség a fent elősorolt czikkekből szükségletét nálam mielőbb beszerezni, miután a készlet csak rövid ideig tart és alkalmi vételnél is csak ritkán fordul elő.

Tisztelettel **Löwy Adolf.**

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfejérvárott.